

۴۰ درصد دانشمندان برتر جهان اسلام از ایران بودند

اسلام از سوی دست‌اندرکاران این جایزه معرفی و تقدیر شده‌اند. اما با نگاهی به جغرافیای دانشمندان این جایزه باید اعلام کرد در طول پنج دوره، شش دانشمند ایرانی در میان برگزیدگان قرار گرفته‌اند، یعنی عملاً ۴۰ درصد از برگزیدگان از کشور خودمان و بعد از آن از ترکیه هستند آن هم با داشتن چهار دانشمند و سهم ۲۷ درصدی. علاوه بر این دو دانشمند از لبنان در میان برگزیدگان قرار دارند. کشورهایمانی مانند مصر، مراکش، سنگاپور، کامبوج، پاکستان و بنگلادش از دیگر برگزیدگان هستند.

۵ اثر برگزیده از میان ۱۱۰ کشور انتخاب شدند

قرار است در آخرین روز از پنجمین دوره این جایزه، پنج برگزیده نهایی مورد تقدیر قرار بگیرند که شامل دو تن از برگزیدگان جایزه و سه تن دیگر از دانشمندان مقیم کشورهای اسلامی هستند. شاید بد نباشد در اینجا به تعداد آثاری که به این دوره از جایزه رسیده بود، اشاره‌ای داشته باشیم. امسال در مجموع دوهزار و ۶۱۳ پرونده از ۱۱۰ کشور جهان ارسال شده بود. در این میان حوزه علوم و فناوری زیستی و پزشکی ۶۴۰ پرونده، حوزه علم و فناوری اطلاعات و ارتباطات ۴۷۰ پرونده و دو حوزه فناوری نانو و علوم پایه و مهندسی هم هزار و ۵۳۰ اثر داشتند که طبق گفته علی اکبر صالحی، رئیس کارگروه علمی بررسی شدند و در نهایت ۴۸ پرونده به مرحله نهایی رسیدند و حالا از میان آنها پنج برگزیده انتخاب شده‌اند.

جایزه مصطفی (ص) در کدام حوزه‌های علمی برگزار می‌شود؟

جایزه مصطفی (ص) از همان ابتدا در چهار حوزه علم و فناوری اطلاعات و ارتباطات، علم و فناوری زیستی و پزشکی، علم و فناوری نانو و علوم پایه و مهندسی به دانشمندان مسلمان دنیا اهدا شده و می‌شود. البته دانشمندی که مقیم کشورهای اسلامی هستند هم در راستای توسعه علم و فناوری در این کشورها تنها در صورتی که از سوی دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقات، انجمن‌ها و قطب‌های علمی و فناوری، فرهنگستان‌های علم و پارک‌های علم و فناوری معرفی شده باشند، امکان شرکت در این جایزه را دارند. این جایزه هم مانند همه جوایز علمی و حتی غیرعلمی، شیوه دو مرحله‌ای را برای بررسی آثار دنبال می‌کند. شیوه‌ای که در مرحله اول آن کمیته‌های داوری مقدماتی شکل گرفته و کارشان بررسی آثار از لحاظ صلاحیت آثار از نظر ویژگی‌های عمومی است. بعد از آن هم در مرحله دوم، آثار از سوی گروه داوری هفت نفره که برای هر کدام از حوزه‌های علمی مجزا خواهد بود و در آن محققان و دانشمندان برجسته بین‌المللی حضور دارند، مورد ارزیابی نهایی قرار می‌گیرد.

حمایت مالی از برگزیدگان برای انجام فعالیت‌های پژوهشی

شاید ذکر این مهم خالی از لطف نباشد که برای آثار سه شاخص مجزا در نظر گرفته شده که اولین آن، ویژگی برجسته اثر است، یعنی در این بخش آثار از لحاظ

زهرا رضایی
مدیرکل گروه دانشگاه

امروز مراسم اهدای جایزه به برندگان پنجمین دوره جایزه مصطفی (ص) در باغ موزه جهلستون اصفهان برگزار خواهد شد. جایزه‌ای که اولین بار در سال ۱۳۹۱ با مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی و در قالب بنیاد علم و فناوری مصطفی (ص) پی‌ریزی شد و توانست به صورت جایزه دوساله جای خود را در میان پژوهشگران و دانشمندان جهان اسلام باز کند. درست که اولین دوره این جایزه در سال ۲۰۱۵ برگزار شد و در آن از دو تن از دانشمندان جهان اسلام تقدیر شد، اما اعتبار این جایزه به سرعت جهانی شد تا جایی که در سال ۲۰۱۶، ژورنال Science یکی از معتبرترین ژورنال‌های دانشگاهی دنیا به‌شمار می‌رود، عنوان «نویسنده مسلمانان» را به این جایزه داد. نکته دیگری که باید به آن اشاره کرد، تغییراتی است که این جایزه در همین مدت نزدیک به یک دهه پیدا کرده، به طوری که برگزیدگان مقیم کشورهای اسلامی از سال ۲۰۱۹ به این جایزه اضافه شدند تا بعد از آن، هر سال پنج نفر از دانشمندان مسلمان در این دوره از جایزه معرفی و تقدیر شوند؛ اتفاقی که امسال هم تکرار شده و بنا است امروز از پنج نفر که دو نفرشان، به عنوان برگزیدگان اصلی و سه نفر دیگر به عنوان برگزیدگان مقیم کشورهای اسلامی شناخته می‌شوند، تقدیر شود.

امید فرخزاد دانشمند ایرانی

امید فرخزاد سال ۱۳۴۷ در ایران به دنیا آمد. دانشمندی که حالا استاد دانشکده پزشکی هاروارد آمریکا است و در بازه زمانی سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۴ به عنوان دستیار پژوهشی در زمینه مهندسی شیمی با موسسه فناوری ماساچوست همکاری داشته است. او در سال ۲۰۱۴ مرکز نانویزشکی را در بیمارستان زنان بریگام هاروارد تأسیس کرد؛ در این مرکز تحقیقات گسترده‌ای درباره کاربرد فناوری نانو در زمینه پزشکی با انجام شده است. از فرخزاد طی بازه زمانی سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۲۲ در مجموع ۲۴۵ مقاله در وب آو ساینس نمایه شده که توانسته ۵۵ هزار و ۹۸۰ ارجاع آن هم بدون خوداستنادی به دست آورد. او در این دوره برای اثر طراحی، توسعه و ارزیابی بالینی داروهای نوین بر پایه نانوذرات پلیمری که در حوزه فناوری زیستی و پزشکی تعریف می‌شود، توانست در زمره برگزیدگان قرار بگیرد. این اثر درباره روشی جدید برای جلوگیری از حمله قلبی است که حدود هشت سال قبل فرخزاد به علم آن رسیده بود.

احمد فوزی اسماعیل از کامبوج

احمد فوزی اسماعیل سال ۱۳۴۴ در کامبوج به دنیا آمد و این روزها استاد و معاون دانشگاه فناوری مالزی، موسس و رئیس مرکز تحقیقات پیشرفته فناوری غشایی و مسئول آزمایشگاه مواد و ساخت مرکز ریسرچ الاینس در این دانشگاه است. این آزمایشگاه جزء اولین آزمایشگاه‌ها برای اجرای تحقیقات پیشرفته در زمینه فناوری‌های مرتبط به موضوعات جداسازی گاز، تصفیه آب و فاضلاب و... به‌شمار می‌رود. از او تا امروز یک پتنت (حق ثبت اختراع) در آمریکا، یک اختراع در اروپا و ۱۱ حق ثبت اختراع در مالزی ایجاد شده است. فوزی اسماعیل تا امروز در بیش از ۹۰۰ مقاله علمی پژوهشی نویسنده یا نویسنده همکار بوده است. او برای اثر توسعه کاربردهای فناوری غشا برگزیده شده که مرتبط با طراحی و ساخت فناوری غشایی نانویی با کاربرد جداسازی فاضلاب روغنی، تصفیه آب، جداسازی آب از فاضلاب و غشا برای درمان‌های پزشکی است.

احمد حسن دانشمند پرآوازه مصری

احمد حسن که در سال ۱۳۵۵ در مصر به دنیا آمد، امروز به‌عنوان استاد دانشگاه دولتی کوئینز در کانادا مشغول به تدریس بوده و مدیر آزمایشگاه هوش مصنوعی و تحلیل‌های نرم‌افزار این دانشگاه به‌شمار می‌رود. او همچنین طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۲۲ به تنهایی ۲۳۴ مقاله علمی را در وب آو ساینس منتشر کرده و بیش از هفت هزار و ۲۰۰ ارجاع داشته است. ثبت ۹۳ اختراع در آمریکا، ۳۸ اختراع در اتحادیه اروپا، ۲۶ اختراع در کانادا و ۲۵ اختراع در آلمان هم از دیگر افتخارات علمی اوست. او برای اثر کاوش مخازن نرم‌افزاری (MSR) که حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات است، برگزیده این دوره انتخاب شده است. حوزه کاوش مخازن نرم‌افزار حوزه‌ای از رنژمندی بوده که تأثیر قابل توجهی بر تحقیقات و عملکرد مهندسی نرم‌افزار دارد. این امر منجر به توسعه روش‌ها و ابزارهای جدید برای تجزیه و تحلیل نرم‌افزار شده است و به بهبود کیفیت و کارایی نرم‌افزار کمک می‌کند.

سامیا خوری از لبنان

سامیا خوری هم که برگزیده بخش مقیم کشورهای اسلامی است، سال ۱۳۳۷ در لبنان به دنیا آمد. او امروز استاد دانشگاه آمریکایی بیروت است و مدیریت مرکز تازه‌تأسیس تحقیقات در حوزه بیماری ام‌اس در مرکز پزشکی این دانشگاه را که اولین مرکز تحقیقات درمورد این بیماری در منطقه به‌شمار می‌آید هم عهده‌دار است. او در سال ۲۰۲۲ جایزه ملک مسلمان برای تحقیقات در زمینه توانایی و معلولیت را به دست آورد. خوری برای اثر «رویکردهای نوین در درمان بیماری ام‌اس: شناسایی عوامل بیماری‌زا و سازوکارهای تنظیم و تحمل آن» برگزیده این دوره از جایزه شده است. بر اثر تحقیق تازه‌ای که با مشارکت ۵۰ هزار بیمار مبتلا به ام‌اس از ۲۷ کشور از سوی او و گروهی از محققان انجام شده، این نتیجه علمی به دست آمده که ابتلا به ام‌اس پیش‌رونده ثانویه با جغرافیا رابطه مستقیمی دارد. با این حال اثرات آن قابل تعدیل خواهد بود.

مورات اویسال دانشمند ترکیه‌ای

مورات اویسال که سال ۱۳۵۲ در ترکیه به دنیا آمد، آخرین برگزیده این دوره از جایزه است. او استاد تمام دانشگاه نیویورک ایوبتی بوده و بیش از ۴۰۰ مقاله در حوزه مخابرات نوری بی‌سیم زیردریا به نگارش در آورده که ۱۵ هزار بار به مقالات او در دیگر مقالات علمی ارجاع شده است. او که موسس و مدیر مرکز پیشرفت در فناوری‌های مخابرات نوری است، در سال ۲۰۱۹ برای اقدامات خود در زمینه معرفی روش‌های متنوع در توسعه مخابرات نوری بی‌سیم به عضویت انجمن مهندسان برق و الکترونیک درآمد. او برای اثر فناوری ارتباطات بی‌سیم نوری برگزیده این دوره از جایزه شد. این دانشمند تحقیقات زیادی درمورد جنبه‌های مختلف این فناوری انجام داده که شامل الگوسازی شبکه‌ای، روش‌های نوسان، طراحی دریافت‌کننده‌ها و بهبود سیستم‌های مختلف می‌شود. البته باید این مساله را یادآور شد که تحقیقات وی بیشتر بر بهبود عملکرد و قطعیت سیستم‌های مخابرات نوری متمرکز بوده است.

عمریاعی

سال تولد: ۱۹۶۵
محل تولد: اردن
اثر: چهارچوب‌های فلز آلنی (MOFs)

جکی ای-رویینگ

سال تولد: ۱۹۶۶
محل تولد: سنگاپور
اثر: ساخت مواد و سیستم‌های پیشرفته زیستی با ساختار نانویی

سامی ارول گلنبد

سال تولد: ۱۹۴۵
محل تولد: ترکیه
اثر: شبکه G

محمد امین شکراللهی

سال تولد: ۱۹۶۴
محل تولد: ایران
اثر: رپرتورد کد

اوگور شاهین

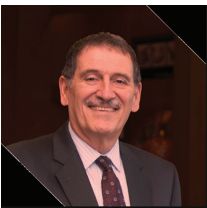
استاد پزشکی دانشگاه مایز، آلمان
سال تولد: ۱۹۶۵
محل تولد: ترکیه
اثر: توسعه و آزمایش بالینی واکسن‌های درمان سرطان بر اساس mRNA برای هر بیمار

علی خادم حسینی

عضو انجمن شیمی آمریکا و استاد رادیولوژی و مهندسی شیمی UCLA
سال تولد: ۱۹۷۵
محل تولد: ایران
اثر: هیدروژن‌های نانو و بایو ساختار برای زیست-پزشکی

عمران اینان

عضو انجمن فیزیک آمریکا و رئیس دانشگاه کوک، ترکیه
سال تولد: ۱۹۵۰
محل تولد: ترکیه
اثر: درک اثر انتقالی مع و ذره حالت whistler در فضای نزدیک زمین

حسین بهاروند

استاد زیست‌شناسی و فناوری سلول‌های بنیادی پژوهشگاه رویان
سال تولد: ۱۹۷۲
محل تولد: ایران
اثر: درمان پارکینسون AMD چشم با سلول درمانی

محمد عبدالاحد

دانشیار دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر دانشگاه تهران
سال تولد: ۱۹۸۲
محل تولد: ایران
اثر: ترجمه رفتار سلول‌های سالم و سرطانی در حوزه الکترونیک

کامران وفا

استاد فیزیک، دانشگاه هاروارد
سال تولد: ۱۹۶۰
محل تولد: ایران
اثر: نظریه F

زاهد حسن

استاد فیزیک، دانشگاه پرینستون
سال تولد: ۱۹۷۱
محل تولد: بنگلادش
اثر: نیمه‌فلزهای فرمیون ویل

محمد صائغ

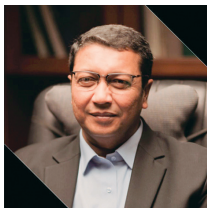
استاد پزشکی و ایمنی شناسی، دانشگاه آمریکایی بیروت
سال تولد: ۱۹۵۹
محل تولد: لبنان
اثر: درمان‌های نوین برای بهبود نتایج آلزکرافت کلیه و قلب

یحیی تبعلاتی

استاد فیزیک، دانشگاه محمد الخامس
سال تولد: ۱۹۷۱
محل تولد: مراکش
اثر: مشاهده پراکندگی نور با نور و جستجوی تک‌قطبی‌های مغناطیسی

محمد اقبال چودری

رئیس مرکز ICCBS، دانشگاه کراچی
سال تولد: ۱۹۵۹
محل تولد: پاکستان
اثر: کشف مولکول‌های جذاب با کاربردهای درمانی

دانشگاه

دوشنبه ۱۰ مهر ۱۴۰۲
شماره ۳۹۷۱
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGANDAILY